

Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

Olaf Moens, 5-6 februari 2009

1 VIGeZ vzw, ©2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

- **Van hulplijn tot consultant**
Het CLB en het gezondheidsbeleid op school
- **Ceci n'est pas un standaard gewicht**
Instrument voor een gezondheidswerking/
-beleid op school
- **Onder- en overgewicht van CLB**
Kansen en voorwaarden voor de CLB werking
mbt gezondheid

2 VIGeZ vzw, ©2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

vigez
thuis in gezond leven

Van hulplijn tot consultant

Het CLB en het gezondheidsbeleid op school

3 VIGeZ vzw, ©2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

Gezondheidsbevordering in onderwijs

- Brede definitie van gezondheid
 - Fysiek, psychisch en sociaal welbevinden
- Van GVO naar gezondheidsbevordering
 - Van gezondheidseducatie naar gezondheidsbeleid
- Kwaliteitszorg
 - Op maat en vraaggestuurd
 - Procesmatig en cyclisch
- Betrokkenheid
 - Actoren: doelgroepen en intermediairs
 - Partners

4 VIGeZ vzw, ©2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

Gezondheidsbevordering in onderwijs

- Brede definitie van gezondheid
 - Fysiek, psychisch, sociaal
- Van GVO naar integrale aanpak
 - Van gezondheidsaanpak naar gezondheidsbeleid
- Kwaliteitszorg
 - Op maat en vraaggericht
 - Procesmatig
- Betrokkenheid
 - Actoren: docenten, leerlingen, ouders, schoolbestuur
 - Partners

Matrixmodel

Kwaliteitscyclus

5 VIGeZ vzw, © 2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

Matrixmodel

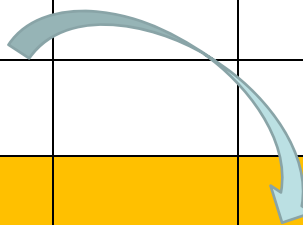
	leerling (indiv., doelgr.)	Klas	School	Omgeving
Educatie				
Structurele maatregelen				
Afspraken				

6 VIGeZ vzw, © 2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

Matrixmodel

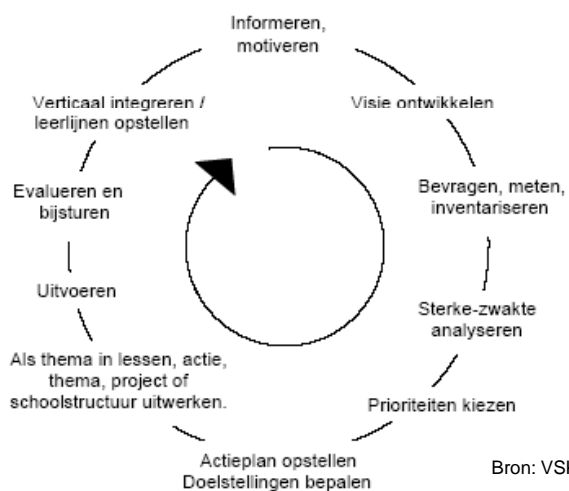
	leerling (indiv., doelgr.)	Klas	School	Omgeving
Educatie				
Structurele maatregelen				
Afspraken				
Begeleiding & doorverwijz.				

7 ViGeZ vzw, © 2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

Kwaliteitscyclus

Bron: VSKO

8 ViGeZ vzw, © 2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

Gezondheidsbeleid op school

- Thematische invulling van 'gezondheidseducatie'
 - 3 dimensies
 - Selectie van thema's
- Gedragsdeterminanten (indiv., sociale en fysieke context) aan de basis van
 - Leerinhouden
 - Doelen en acties op schoolniveau
 - Omgevingsgerichte interventies

9 ViGeZ vzw, ©2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

vigez

Gezondheidsbeleid op school

- Kenmerken van educatie
 - Vakoverstijgend/-schrijdend
 - Leerlijnen ontwikkelen
 - Aandacht voor didactiek en werkvormen
- Gedifferentieerd werken (doelgroepbewust en leerlingsspecifiek)
- Beleidsmatige aanpak (whole school approach)

10 ViGeZ vzw, ©2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

vigez

Gezondheidsbeleid op school

- Organisatie van leerlingenbegeleiding en -zorg
 - Uitbouw van interne & samenwerking met externe leerlingenbegeleiding
 - Aandacht voor signalering
- Aandacht voor proces: 'evidence based' schoolwerking
 - Analyse: behoeftes, mogelijkheden, wensen
 - Correcte doelstellingen formuleren
 - Evaluatie voorzien

11 ViGeZ vzw, ©2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

Gezondheidsbeleid op school

- Draagkracht van team in rekening brengen
 - Ondersteunen vanuit de schoolinterne organisatie
- Participatie van leerlingen en ouders
 - Geschikte kanalen en werkvormen zoeken
- Samenwerking
 - met schoolnabije partners (CLB en PBD)
 - Met externe partners (gezondheidsorganisaties e.d.)

12 ViGeZ vzw, ©2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

Het CLB en het gezondheidsbeleid op school

- Expertise gezondheid
 - Thematische expertise
 - Multidisciplinaire invulling (biomedisch & gedrag)
 - Methodologische expertise voor 'evidence based schoolwerking' (procesdesign, beleidsinstrumenten, ...)
- Coachen van leraren
 - Voor aanpak, projecten en materialen
 - gedifferentieerd werken over gezondheid

13 VIGeZ vzw, © 2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

vigez

Het CLB en het gezondheidsbeleid op school

- Adviseren van schoolteam
 - Externe consultant met zicht op schoolspecifieke situatie (leerlingenpopulatie, context, ...)
 - Toeleiden naar (en aanreiken van) gegevens: gedrag(s)determinanten, evidence, ...
 - Inhoudelijke expert bij uitwerken van leerlijnen, invullen van acties, ...
 - 'Out-of-the-box' procesbegeleider bij visieontwikkeling, vraagverheldering, strategiebepaling, ...
 - Betrokken zijn bij schoolinterne structuren (bv. cel leerlingenbegeleiding, klassenraad, werkgroep)

14 VIGeZ vzw, © 2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

vigez

Het CLB en het gezondheidsbeleid op school

- Rechtstreekse partner voor leerlingenbegeleiding en –zorg
 - Communicator met leerlingen en ouders: andere relatie en werkvormen dan school (bv. huisbezoeken, ...)
 - Contactmomenten met leerlingen (consulten, crisisopvang, ...)
 - Taakafspraken & procedures met school

15 VIGeZ vzw, ©2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

vigez

Het CLB en het gezondheidsbeleid op school

- Draaischijffunctie
 - Ondersteunen van school bij uitbouw netwerk en samenwerking met externe partners
 - Gezondheidszorg
 - Schoolprojecten en acties
 - Omgevingsgerichte interventies

16 VIGeZ vzw, ©2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

vigez

Het gezondheidsbeleid op school: referentiekaders

School

- Eindtermen/ontwikkelingsdoelen
- GOK/Zorgbeleid
- Beleidsvoerend vermogen
- Gezondheidsbevordering
- Schoolinterne leerlingenbegeleiding
- Leerzorg/inclusie

CLB

- CLB-decreet en uitvoeringsbesluiten
- Preventieve gezondheidszorg (visieteksten)
- Gezondheidsbevordering
- Leerlingenbegeleiding (o.a. handelingsgericht werken)

17 ViGeZ vzw, © 2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

vigez

Ceci n'est pas un standard gewicht

Instrument voor een gezondheidswerking/
-beleid op school

18 ViGeZ vzw, © 2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

De 'standaard gewicht' als ondersteuning voor leerlingen- en schoolbegeleiding

- Gewicht als standaard: reikwijdte?
 - Gezondheidsproblematiek: 3-dimensionaal
 - 'Gewichtgerelateerd' gedrag: complex
 - Gedragsdeterminanten: ecoholistisch, multifactorieel

19 VIGeZ vzw, © 2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

vigez

De 'standaard gewicht' als ondersteuning voor leerlingen- en schoolbegeleiding

- Gewicht als uitgangspunt voor CLB-werking
 - Leerlingenbegeleiding*
 - Indicator voor bepaalde risicoleerlingen en problematieken
 - Breder onderzoek noodzakelijk: leefstijl, soc-emot. welbevinden, zelfbeeld, ...
 - Schoolbegeleiding*
 - Geen indicator voor werking op klas- en schoolniveau
 - Bredere gegevensverzameling (biomedische gegevens, leefstijl, gedragsdeterminanten) eventueel bron voor schoolniveau

20 VIGeZ vzw, © 2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

vigez

De 'standaard gewicht' als ondersteuning voor leerlingen- en schoolbegeleiding

- (Multidisciplinair) instrumentarium nodig ifv:
 - Leerlingenbegeleiding: signaalherkenning, detectie en onderzoek, opvolging en doorverwijs
 - Inhoudelijk coachen van leraren mbt thematiek gewicht en eetstoornissen (aanbrengen in lesgebeuren, accenten in projecten, differentiëren)
 - Procesbegeleiding van school bij uitbouw geschikte schoolinterne leerlingenbegeleiding en afspraken/afstemming met CLB en externe partners

21 ViGeZ vzw, © 2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

vigez

De 'standaard gewicht' als ondersteuning voor leerlingen- en schoolbegeleiding

- Transparante afspraken met school maken (o.a. via afsprakennota, bijz. bepalingen)
 - Signalering: communicatieprocedure
 - Opvolging: rolverdeling!
 - Engagement van CLB en school: taakafbakening
 - Werkwijze procesbegeleiding

Brede definitie gezondheid/ multifactoriële thematiek/ multidisciplinaire benadering consequent toepassen doorheen de volledige werking

22 ViGeZ vzw, © 2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

vigez

vigez
thuis in gezond leven

Onder- en overgewicht van CLB

Kansen en voorwaarden voor de CLB-werking mbt gezondheid

23 VIGeZ vzw, © 2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

Kansen voor de CLB-werking mbt gezondheid

- Leerlingenbegeleiding versterken
 - 'Ecoholistische' benadering in praktijk brengen
 - Afstemming binnen CLB-team, met school en partners
- Tweedelijnsfunctie uitbouwen
 - Vraaggestuurd en op maat
 - Coachen van leraren
 - Schoolbegeleiding
- Draaischijffunctie verder invullen
 - Ondersteunend netwerk

24 VIGeZ vzw, © 2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

Voorwaarden voor de CLB-werking mbt gezondheid

- Multidisciplinair werken
 - Gedeelde visie, referentiekader over gezondheid
 - Vertaald in structuur en processen
- Tweedelijnsfunctie vertalen op werkvloer
 - Takenpakket en teamstructuur
 - Expertise-opbouw (ifv coachen, procesbegeleiding)
 - Transparante taakverdeling met PBD en externe partners (Logo, CGG, CAW, ...)
 - Omkadering

25 ViGeZ vzw, © 2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

Voorwaarden voor de CLB-werking mbt gezondheid

- Actief expertisebeheer
 - binnen team
 - tussen CLB centra
 - met externe partners
- Actief relatiebeheer
 - belang van afsprakennota/bijzondere bepalingen
 - duidelijke communicatie naar scholen over (en evt. inspraak in) protocols, procedures, werking externe partners, ...
 - duidelijke afspraken met schoolnabije en externe partners over rolverdeling, samenwerking, ...

26 ViGeZ vzw, © 2009, Gezondheidsbevordering in onderwijs: het gewicht van CLB

Tot besluit

Vandaag:

- Standaard gewicht + instrumentarium

Morgen:

- Verdere multidisciplinaire uitbouw en afstemming van instrumentarium
- Leefstijlbevraging: gegevensverzameling en –beheer